

GLASBENA ŠOLA CELJE

**GLASBENO
USTVARJANJE
NAJSTNIKOV V
GLASBENI
ŠOLI CELJE**

Avtorici:

**ALJA SEVČNIKAR, 9. RAZRED
EVA VALENTINA VELJKOVIĆ, 9. RAZRED**

Mentorica:

**spec. AJŠA SVETLIN,
profesorica kitare**

Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2009

1 KAZALO

1 KAZALO	1
2 POVZETEK	2
3 UVOD	3
3.1 Opredelitev problema.....	3
3.2 Hipoteze.....	3
3.3 Izbor in predstavitev raziskovalnih metod.....	5
4 OSREDNJI DEL RAZISKOVALNE NALOGE	6
4.1 Potek raziskave	6
4.2 Teoretični del	6
4.2.1 Kako nastane skladba? Kako skladatelj sklada? V čem je skrivnost glasbene ustvarjalnosti?	6
4.2.2 Kdaj začeti skladati in kako k skladanju spodbuditi najmlajše?.....	7
Na kakšen način, poleg notnega, lahko zapišemo lastne skladbe?.....	7
4.2.3 Postopek uglasbitve izbranega besedila.....	7
4.2.4 Kako je popevka sestavljena?.....	8
4.2.5 Nasveti za pisanje popevk.....	8
4.2.6 Načela ustvarjalnosti v glasbi.....	9
4.2.7 Na kakšen način lahko prebudimo ustvarjalnost pri sebi, učencih, svojih otrocih?.....	13
4.2.8 Pomen glasbene ustvarjalnosti pri teoriji glasbe.....	14
4.3 Praktični del raziskovalne naloge	15
4.3.1 Rezultati in analiza odgovorov prvega anketnega vprašalnika.....	15
4.3.2 Rezultati in analiza odgovorov drugega anketnega vprašalnika.....	34
5 ZAKLJUČEK	35
6 VIRI IN LITERATURA	38
7 PRILOGE	39
7.1 Zgoščanka s skladbami mladih ustvarjalcev glasbene šole Celje	
7.2 Prvi anketni vprašalnik.....	39
7.3 Drugi anketni vprašalnik.....	44

2 POVZETEK

Ker o glasbeni ustvarjalnosti ni veliko napisanega v elektronski ali knjižni obliki, je najina raziskovalna naloga temeljila predvsem na anketnih vprašalnikih, ki so nama pomagali raziskati pogled najstnikov na glasbeno ustvarjalnosti v glasbeni šoli.

Raziskovalna naloga je nastala predvsem zato, ker sva želeli izvedeti, ali najstniki v Glasbeni šoli Celje glasbeno ustvarjajo; če ne ustvarjajo, zakaj ne, na kakšne načine, in v katerih stilih ustvarjajo in ali bi želeli ustvarjati v prihodnosti, ter kakšne razlike so med učenci in dijaki. Najin namen pa je bil tudi, da bi s to raziskovalno nalogo spodbudili učence in dijake glasbenih šol k ustvarjanju, saj je, kot sva ugotovili sami, zelo zabavno, čeprav se nam na začetku lahko zdi pretežno. Zato sva sestavili še drugi anketni vprašalnik, namenjen ugotovitvi, ali sva z raziskovalno nalogo spodbudili najstnike k razmišljanju in lastnemu ustvarjanju.

Rezultati so pokazali, da večino učencev in dijakov zanima glasbeno ustvarjanje in so ustvarjalni v enaki meri. Najraje ustvarjajo lastne napeve, ki jih po večini ne zapišejo v note. Zanimivi so jim bili tudi postopki ustvarjanja. Nekaj najstnikov je celo samih opisalo svoje postopke ustvarjanja. Večina ustvarja s pomočjo lastnega instrumenta. Presenetilo naju je, da se je dokaj veliko dijakov in učencev odločilo za ustvarjanje narodnozabavne in otroške glasbe, česar nisva pričakovali. Učenci najraje ustvarjajo vokalno in vokalno-instrumentalno glasbo, dijaki pa instrumentalno in vokalno-instrumentalno glasbo. Učenci se od dijakov najbolj razlikujejo v namenu ustvarjanja glasbe, v stilih ustvarjanja in v želji o poznavanju postopkov ustvarjanja. Iz drugega anketnega vprašalnika je bilo razvidno, da je kar nekaj najstnikov poizkusilo glasbeno ustvarjati (skoraj polovica osnovnošolcev in dobra tretjina dijakov). Zato sklepava, da sva jih s prvo anketo spodbudili in mogoče celo navdušili za glasbeno ustvarjanje.

3 UVOD

3.1 OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Človek se srečuje z zvoki, udarci, ritmom, glasbo že v maternici. Ko priveka na svet, je obdan z zvoki sodobnega sveta. Vsak posameznik sprejema in dojema glasbo zase. Otrok si ob gledanju slik, branju pravljic brunda razne melodije, kar pomeni, da imajo nekateri že v zgodnjih letih prisotno podzavestno potrebo po ustvarjanju glasbe.

Namen najine raziskovalne naloge je bil raziskati, ali učenci in dijaki Glasbene šole Celje sami glasbeno ustvarjajo in kdo je bolj aktiven pri ustvarjanju svoje glasbe: dijaki ali učenci. Spraševali sva se tudi, ali poznajo postopke ustvarjanja in ali jih kdo vzpodbuja k ustvarjanju.

3.2 HIPOTEZE

Preden sva začeli raziskovati, sva postavili hipoteze, vodilna pa je bila: **Meniva, da najstniki v glasbeni šoli v večini ne ustvarjajo.**

1. Večini najstnikov se zdi glasbeno ustvarjanje zanimivo.
2. Večina dijakov in učencev v preteklem šolskem letu ni letu ustvarila svojih napevov ali melodij.
3. Večina anketirancev je v mladosti pela izmišljene pesmice, si žvižgala ...
4. Najstniki ustvarjajo, ker jim je to v veselje.
5. Učenci in dijaki ne zapisujejo svojih skladb v note.
6. Večina najstnikov ni seznanjena z osnovnimi postopki ustvarjanja in bi o tem želeli izvedeti več.
7. Postopkov bi se največ najstnikov rado naučilo pri pouku teorije v glasbeni šoli.
8. Od začetnih postopkov ustvarjanja bi si anketiranci najraje izbrali postopek: zapeti, zažvižgati melodijo, nato poiskati akorde.
9. Potem, ko so spoznali preproste postopke ustvarjanja, bi jih večina poskusila ustvarjati.
10. Tisti, ki ne bi poizkusili glasbeno ustvarjati, so se tako odločili zato, ker se jim to zdi pretežko.

11. Najstniki, ki ustvarjajo ali bi radi ustvarjali, najraje ustvarjajo vokalno-instrumentalno glasbo.
12. Večina najstnikov bi najraje ustvarjala samih in ne v skupini.
13. Najstniki največ ustvarjajo rock in pop glasbo, najmanj pa klasično glasbo.
14. Najstniki, ki ne ustvarjajo, bi ustvarjali rock glasbo, če bi se odločili za glasbeno ustvarjanje.
15. Večina najstnikov ustvarja s pomočjo instrumenta, ki se ga učijo.
16. Najstniki, ki bi želeli ustvarjati, bi najraje ustvarjali na instrument, ki se ga učijo.
17. Večina najstnikov je poskusila sama ustvarjati.
18. Več kot polovica najstnikov se je odločila ustvarjati zaradi vpliva glasbenih idolov.
19. Najstniki bi najraje ustvarjali za lastno zabavo.
20. Najstniki bi kot učitelji instrumenta svoje učence učili ustvarjati skladbe.
21. Prva anketa je večino najstnikov navdušila za glasbeno ustvarjanje.
22. Najstniki se po izpolnjevanju prve ankete niso odločili za glasbeno ustvarjanje, ker jih slednje ne zanima.

3.3 IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD

Najprej sva se odločili, da sami poizkusiva ustvarjati lastne skladbe in vse to posnameva na zgoščenko. V knjižnici in internetu sva poiskali literaturo o glasbenem ustvarjanju. Nato sva pripravili anketni vprašalnik in se odločili, da ga razdeliva med učence 5., 6., 7. razredov in srednješolcem.

Anketirali sva okoli 118 učencev in 45 dijakov, med katerimi je bilo 6 anketnih vprašalnikov neveljavnih in sva jih izločili. Prvi vprašalnik je vseboval 22 vprašanj. Vsi so pred izpolnjevanjem poslušali zgoščenko. Po mesecu dni sva naredili ponovni anketni vprašalnik, ki je vseboval tri vprašanja. Zaradi bližajočih počitnic je drugi vprašalnik izpolnjevalo le 66 učencev in dijakov GŠ Celje.

4 OSREDNJI DEL RAZISKOVALNE NALOGE

4.1 POTEK RAZISKAVE

V glasbeni šoli sva si lansko leto ogledali nastop kitaristov, ki naju je navdušil, ker so najstniki izvajali svoje skladbe. Odločili sva se, da tudi sami poskusiva napisati skladbo. Ugotovili sva, da to ni tako težko, zlasti, če te nekdo vodi in ti razloži postopek nastajanja skladbe. Za pomoč sva prosili go. Ajšo Svetlin in tako ustvarili lastne skladbe. Ker pa sva si v raziskovalni nalogi zadali, da bova primerjali ustvarjanje med učenci in dijaki, sva za sodelovanje prosili tudi Tjašo, dijakinjo 3. letnika Glasbene gimnazije, in Primoža, učenca 5. razreda kitare. Prosili sva ju, da se tudi onadva preizkusita v ustvarjanju lastne skladbe. Ko je vsakemu od nas uspelo ustvariti lastno skladbo, smo se odločili, da jo v studiu posnamemo na zgoščenko in posnetek predvajamo najstnikom pred izpolnjevanjem prvega anketnega vprašalnika. To smo storili z namenom vzpodbuditi najstnike k glasbenem ustvarjanju.

Nato sva v knjižnici in internetu izbrskali gradivo o glasbenem ustvarjanju. Ko je bil prvi korak za nama, sva se lotili postavljanja hipotez, nato pa sestavljanja prvega in drugega anketnega vprašalnika. V prvi anketi naju je zanimalo predvsem, ali so se anketiranci že sami kdaj preizkusili v ustvarjanju, ali jih je kdo vzpodbujal pri tem in kakšno vrst glasbe so ali bi radi ustvarjali. Po pripravljenem vprašalniku sva anketi razdelili. Vsi so pred začetkom izpolnjevanja poslušali naš posnetek na zgoščenci in šele nato rešili anketo. Dijaki so bili prijetno presenečeni nad najinim raziskovanjem, saj se jim je zdela tema zelo zanimiva, zato so z vso resnostjo pristopili k reševanju anket. V drugi anketi pa naju je zanimalo, ali sva z najinim pristopom vzpodbudili koga, da se je tudi sam lotil ustvarjanja in koliko je takih najstnikov.

4.2 TEORETIČNI DEL

4.2.1 Kako nastane skladba ? Kako skladatelj sklada? V čem je skrivnost glasbene ustvarjalnosti ?

Jurij Kovič v Amadeusovem abecedniku navaja, da je Mozart glasbo slišal v sebi in lahko jo je pisal, ne da bi sedel h klavirju. Beethoven je skladal tudi, ko je bil gluhi. Kako je to mogoče? Če bi bila glasba res sestavljena le iz tonov, kako bi jo skladatelj lahko zapisal,

preden sliši, kako zveni? In ali bi skladatelj sploh lahko imel kakršnekoli glasbene misli, če bi bil njegov navdih odvisen zgolj od tega, kar je nekoč nekje slišal? Je skladanje le variiranje že slišane? Je najboljši skladatelj avtor, ki natančno ve, kaj dela, ali tisti, ki le zapisuje skladbe, ki so mu dane kot dar z neba, ne da bi vedel, kako mu prihajajo na misel?

4.2.2 Kdaj začeti skladati in kako k skladanju spodbuditi najmlajše? Na kakšen način, poleg notnega, lahko zapišemo lastne skladbe?

Kovič (2000) svetuje, da že najmlajše učimo skladanja ter jih naučimo drugačnega zapisovanja melodij (s krogci, znaki). Ta način posebej priporoča najmlajšim učencem, ki ne poznajo not.

Pri zapisovanju lastnih skladb avtor svet: »Za zapis glasbe ne potrebujemo not. Potrebujemo le takšne ali drugačne poščice ali figurice, na primer barvne krožce za tone različnih dolžin, ki jih polagamo ali postavljamo po takšni ali drugačni mreži ali črtovju. Ta način seveda zelo olajša skladanje in to omogoči tudi otrokom ali nekomu, ki sploh ne pozna običajne notne pisave.

4.2.3 Postopek uglasbitve izbranega besedila

Ajša Svetlin (2007) je napisala članek o spodbujanju ustvarjalnosti. Ugotovila je, da je z malo truda vsak sposoben napisati lastno skladbo. Če ima najstnik težave s petjem, mu učitelj čim večkrat sam zapoje izmišljeno melodijo in ga s tem navduši in mu pomaga prebroditi morebiten strah pred petjem. Učenec si po želji izbere ustrezno besedilo ter si ga naslika v mislih. Nato občutke, ki jih doživlja ob branju besedila, izpoje na različne načine. Melodijo, ki mu je bila najbolj všeč, večkrat ponovi, da si jo dobro zapomni. Posname jo na diktafon - ali na kakšno drugo snemalno napravo (celo ali po delih), da je ne pozabi.

Nato po posluhu poišče tone na instrumentu in skladbo zapiše v note.

Tako sva si tudi midve izbrali besedilo za najini skladbi, ki sva si jo izposodili pri ge. Sabini Posedel, mamici dijaka kitare na srednji stopnji. Vsaka je prebirala svoje besedilo, se vanj vživela in na podlagi svojega dojetja napisala melodijo. Note sva seveda večkrat popravljali do trenutka, ko sva bili vsaka s svojo skladbo zadovoljni. Sledili sva Ajšinim napotkom.

Najprej sva večkrat prebrali besedila najinih pesmi. S tem sva dobili navdih za melodijo, s katero bi lahko ustvarili ozračje in ozadje najinih pesmi. Potem, ko sva imeli melodijo v glavi, sva jo zapeli. Nisva razmišljali, kako naj bi melodija zvenela, ker bi tako postala umetna. **Svetlinova (2007)** pravi, da je vedno bolje, da melodijo zapoješ "iz prazne glave", kar pomeni, da izključiš misli.

Melodijo sva večkrat zapeli, jo predelovali, in ko sva bili končno zadovoljni z njo, sva začeli iskati akorde. Včasih po posluhu, največkrat s pomočjo notnega zapisa.

Po končanem ustvarjanju najinih skladbic sva jih v studiu posneli na zgoščenko in ga predvajali pri razdeljevanju anket.

4.2.4 Kako je popevka sestavljena?

Robin Frederick, 18.2 2009 na www.robinfrederick.com/write.html

POPEVKA= BESEDILO + MELODIJA + HARMONIJA + RITEM

4.2.5 Nasveti pri sestavljanju popevk

Ker naju je zelo zanimalo, na kakšen način ustvarjajo glasbeniki po svetu, sva na internetu poiskali skladateljico, ki piše popevke.

Robin Frederic je napisala knjigo *Shotcuts to Hit Songwriting*. Na medremežju pa je objavljenih nekaj njenih nasvetov pri pisanju popevk, ki sva jih prevedli iz angleščine.

Avtorica pravi, da ni točno določenega načina, kako napisati popevko. Nekateri uporabljajo točno določen postopek, medtem ko drugi pravijo, da so melodijo sanjali ali slišali v mislih. Lahko začneš najprej pisati besedilo, nato ga uglasbiš ali obratno. Kakor želiš.

1. IZBERI NASLOV PESMI

Ta naj ustreza tvojemu trenutnemu počutju in naj določi sporočilo tvoje pesmi. Nato napiši besedilo pesmi.

2. ZAČNI S HARMONIJO

Pisanje skladb zahteva, da znaš na svojem instrumentu zaigrati vsaj nekaj osnovnih akordov. Zaigraj kombinacijo akordov, ki ti je všeč in poskusi nanjo zapeti, zamrmrati melodijo ali besedilo, ki si ga napisal.

3. ZAČNI Z RITMIČNIM MOTIVOM

Na medmrežju poišči programsko opremo: Fruity loops, Acid, Reason ali poišči midi files različnih popevk. Nato v popevki izbriši vse glasove razen ritma-bobnarja. Nato si na ritmični osnovi izmisli melodijo.

Ajša Svetlin (2007) k temu načinu dodaja: "Ritmično spremljavo lahko ustvariš sam: s ploskanjem, tleskanjem, igranjem tolkalnega instrumenta. Nato si ob ploskanju izmisliš – zapoješ-zaigraš svojo melodijo ali napev."

4.2.6 NAČELA USTVARJALNOSTI V GLASBI

Kovič (2000) Ta načela so mešanica ustvarjalnih postopkov, estetskih zahtev in strukturnih napotkov. Niso zamišljena kot popoln, zaokrožen teoretični sistem, temveč kot povsem praktična »odskočna deska«, ki naj bi popolnemu začetniku pomagala pri prvih skladateljskih poskusih.

Načelo variacije

Že obstoječe umetnine lahko koristijo kot »odskočna deska« za lastno delo - nekaj prihraniš, nekaj spremeniš; seveda to nikakor ni lahko priučljiv mehanični postopek.

Mozart je zlasti v mlajših letih marsikaj napisal po vzoru tega, kar je slišal. Zakaj začeti od začetka, če pa je nekdo že prešel dobršen del poti, ne drugače, ampak boljše. Svoje vzore je izkoristil kot odskočno desko – bil je tradicionalist in ni mu bilo do tega, da bi delal nekaj novega za vsako ceno. Tudi Bach in Beethoven sta počela isto. Bach si za svoje korale navadno ni sam »izmišljal« tem, temveč si jih je sposodil od svojih predhodnikov in sodobnikov ter jih presajal v svoje polifone kompozicije.

Načelo invencije

Navdih je tisto, brez česar ni prave umetnine

»Božansko iskro« oz. genialnost ima človek v sebi ali pa je nima. Ne morejo je nadomestiti ali celo preseči ne leta študija in naporov ne nikakršno »računanje«.

A nekje je treba začeti; če ti pride na misel kakšna izvirna ideja, se vselej splača preveriti, ali jo je mogoče razviti v kaj uporabnega.

(dodano iz psihologije): Zaradi nenadnosti iluminacije(razsvetljave) se zdi, kot da prihaja od zunaj. Zato so jo pogosto mistično razlagali kot način komunikacije z bogovi ali duhovi. Homer je trdil, da ga je za pisanje Iliade navdihnila boginja Atena. Vendar raziskave

kažejo, da navdih nikoli ne vznikne iz nič, do njega nikoli ne pride brez predhodne priprave.

Načelo dramatskega razvoja ideje

Pri daljših skladbah je mogoče isto idejo na različne načine variirati, širiti, poglobljati in tako dosegati učinke.

V nasprotju s slikarstvom, kjer je na sliki vse prikazano v istem trenutku, je v glasbi možen razvoj določene glasbene ideje v času. Zato sodi glasba med umetnosti, ki so zmožne in morajo dosegati dramatske učinke: občutek naraščanja napetosti, vrhunca in umiritve. Zlasti Beethoven je znan po tem, da je iz preprostega motiva znal zgraditi velike umetnine. Za glasbo marsikdaj pravijo, da predstavlja »arhitekturo v času«.

Načelo doslednosti

Kar začneš, izpelji do kraja.

To tipično »pedagoško« pravilo je malemu Mozartu položil na srce njegov oče in se ga je šele v kasnejših letih otresel. Očitno pa mu ni škodilo in ga je zato smiselno upoštevati.

Načelo kombiniranja

Tudi s povsem naključnim, mehaničnim kombiniranjem posameznih osnovnih elementov je mogoče priti do uporabne glasbene ideje.

To načelo je osnova aleatorike, »ustvarjanja s kocko«, torej po naključju, po drugi strani pa velja v raznih različicah serijske tehnike in glasbe skladane z uporabo računalnika.

Načelo popravljanja

Marsikaj že narejenega je mogoče, pogosto samo z neznatnimi spremembami, popraviti na boljše.

Pri Beethovnu je bilo skoraj pravilo, da je bil nezadovoljen s prvo idejo motiva ali teme.

Ponavadi je bila preveč enostavna, preveč surova, kot napol izklesan kamen; potrebni so ji bili nadaljnja obdelava, dleto in gladenje, da je pridobila večjo izrazno moč. Njegova druga ali tretja misel je navadno boljša in celovitejša, v nasprotju z Mozartom, pri katerem je začetna misel navadno zapletenejša kot druga, ki je preprostejša, čistejša.

Načelo lepega vzorca

Če je v osnovi umetnine ali kakega njenega dela lep vzorec, to pripomore k lepoti umetnine ali ustreznega njenega dela.

To je estetski aksiom, ki ga lahko sprejmete ali pa ne. Vendar govori tej trditvi v prid precej dejstev.

Lep vzorec se da dostikrat ponazoriti z zaporedjem črk, ki se na določen način urejeno ponavljajo. Taki vzorci so v glasbi pogosti: sheme A B A, a b b a a b a b. Nekateri skladatelji (zlasti v 20. stoletju) uporabljajo pri sestavljanju svojih skladb različne številske vzorce.

To načelo je uporabno tako pri skladanju večjih glasbenih oblik kot na ravni manjših enot (na primer zaporedij motivov).

Kogar to abstraktno umovanje ne prepriča, naj si samo ogleda partiture Chopinovih etud, ki niso le zakodirana »lepa glasba«, ampak so tudi grafično »lepi vzorci«. Nasploh je zlasti pri etudah opazno, da se v njih ponavljajo določeni vzorci ali figure.

Načelo skladnosti

Umetnina naj bo celovita, ne pa skupek raznorodnih elementov brez sleherne povezave.

To je estetski aksiom, ki ga v razmišljanju o različnih umetnostih ponavljajo že od antike. Različne dobe, umetnostne smeri in posamezniki ta aksiom sprejemajo ali zavračajo.

Načelo kulminacije

K celovitosti melodije pripomore, če ima melodija en sam najvišji ton.

Seveda pa obstajajo tudi melodije, ki nimajo enega samega izrazitega vrha. Taka je na primer tema iz Labodjega jezera P. I. Čajkovskega:

Fis---H cis d e Fis—d Fis – h Dh g d H ---- e d His:|H----...

V renesansi so menili, da k življenjskosti melodije pripomore, če ima le-ta vzpon, vrh in padec. Kasneje pogled na glasbo ni bil več samo horizontalen, ampak tudi vertikalni. Pri tem ni šlo le za vrh ene melodije, ampak za zgostitev instrumentacije, motivnih in tematskih elementov; ponavadi je dinamika na tem mestu velika, f, ff.

Načela ponavljanja in načelo kontrasta

To načelo se v glasbi dostikrat izraža takole:

Enako deli, različno spaja.

Vzorec A A je torej manj »notranje povezan« kot vzorec A B.

Načelo pisanja glasbe na dano besedilo

Besedilo lahko pomaga pri iskanju navdiha, saj po eni strani določa temeljno razpoloženje, po drugi pa sugerira določene ritmične možnosti.

Morda je to eno najbolj uporabnih načel za pisanje preprostih pesmi.

Načelo »od lažjega k težjemu«

Začni s pisanjem lažjih, krajših in skladb in postopno prehajaj k daljšim in težjim glasbenim oblikam.

Zaupajte vase in v nebo, da vam bo pomagalo pri vaših najdrznejših načrtih.

Michael J. GELB (2003): SEDEM LEONARDOVIH NAČEL

Curiosita – radovednost: pomeni našo nenasitno željo po spoznavanju življenja in nenehnem učenju;

Dimostrazione – preizkušanje: pomeni pripravljenost, da znanje nenehno in vztrajno preverjamo in smo se pripravljene učiti iz napak;

Sensazione – zaznavanje: pomeni nenehno ostritev čutov, posebno vida za poživitev izkušenj;

Sfumato – zamegljenost, nejasnost, zabrisano, mehko: pomeni pripravljenost, da sprejmemo svoumnost, protislovje in negotovost;

Arte/scienza – umetnost/znanost: pomeni razvijanje ravnovesja med znanostjo in umetnostjo, razumom in domišljijo; mišljenje z obema možganskima polovicama;

Corporalita – odnos do telesa: pomeni ohranjanje miline, telesne spretnosti in vzdržljivost ter elegantne drže;

Med ustvarjanjem najinih skladb (uglasbitvi pesmi pesnice Sabine Posedel) ter drugih instrumentalnih skladb sva se nezavedno držali tudi Da Vincijevih in Kovičevih načel. Tu je nekaj primerov načel Jurija Koviča, ki sva se jih držali:

- Načelo variacije: Sposodili sva si kakšno melodijo ali del melodije iz drugih pesmi, ki so že ustvarjene in jih po svoje spremenili.

- Načelo invencije: Ko sva dobili v roke besedili, sva ju nekajkrat prebrali ter tako vzbudili navdih. Najprej pa se nama je ob besedilu porodila predstava o ozadju in vzdušju pesmi.
- Načelo doslednosti: Kar začneš, izpelji do konca, pravi. To sva tudi naredili, saj sva najini pesmi dokončali in jih tudi predvajali. Še enkrat bova to dokazali, ko bo raziskovalna naloga gotova.
- Načelo pisanja glasbe na dano besedilo: Tak je bil najin postopek. Dobili sva besedilo, ki naju je navdihnilo. Nato sva ga uglasbili.

Da Vincijeva načela:

- Curiosita – radovednost: Zaradi radovednosti in želje po glasbenem ustvarjanju sva se lotili izdelovanja raziskovalne naloge.

4.2.7 Na kakšen način lahko prebudimo ustvarjalnost pri sebi, učencih, svojih otrocih?

Katarina Judež (2002) je v seminarski nalogi z naslovom Spodbujanje ustvarjalnosti otrok s pomočjo knjige' napisala, da se otrok z glasbo sreča že pred rojstvom in ga ta spremlja celo življenje ter da lahko njegovo glasbeno ustvarjalnost razvijamo s pomočjo knjige.

"Otrok sam s petjem sam od sebe spremlja gledanje slikanice." Avtorica je hotela povedati, da ob tem otrok ustvarja svoje in vedno nove glasove." Posnema glasove (onomatopija) živali, vozila, gospodinske aparate, korake, šum vetra in vode. Predlaga, da otroku izberemo dovolj dolgo zgodbo z veliko nastopajočimi osebami, živalmi in predmeti, ki povzročajo glasove.

Primer: med pripovedovanjem pravljice naj se otroci naučijo pesmico. Sami naj ustvarjajo spremljajočo glasbo z lastnimi glasbili (ploskanje, žvižganje, brundanje, tleskanje s prsti in podobno), z različnimi predmeti (pokrovke, palice, časopis, lesene kocke, kamni), doma narejenimi glasbili (ropotulja, boben, piščal, raglja) ali s kupljenimi glasbili (tolkala, flavta, ksilofon, zvonovi in podobno). Ker so otroci v pravljici oblečeni tudi v različne živali, lahko posnemajo njihovo oglaševanje.

Katja Rus in Petra Kovič (2002) v seminarski nalogi O spodbujanju ustvarjalnosti pri obdelavi gradiva pravita: »Glasbena ustvarjalnost lahko izhaja iz likovnih spodbud (npr.:

otrok si izmisli melodijo ob opazovanju slike, ilustracije...) in obratno, likovna ustvarjalnost iz glasbenih vsebin (npr. doživetje glasbe kot izziv za likovno ustvarjalnost).«

4.2.8 Pomen glasbene ustvarjalnosti pri teoriji glasbe

Kovič (2000) pravi:" Če zbudimo v otroku željo, da bi sam pisal preproste skladbe, se bo potrebne teorije naučil hitro in z veseljem, ker bo vedel, da mu bo to znanje pomagalo pri pisanju zmeraj lepših in zahtevnejših skladb. Obenem mu s tem vzgajajmo pravi odnos do teorije, ki ne sme biti sama sebi namen, ampak jo je treba nekako osmisliti. Ker se lahko otrok dovolj dobro nauči igranja na instrument tudi, če teorije posebno ne obvlada, bo morda motivacija s skladanjem spodbudila zanimanje za teorijo v glasbenih šolah.

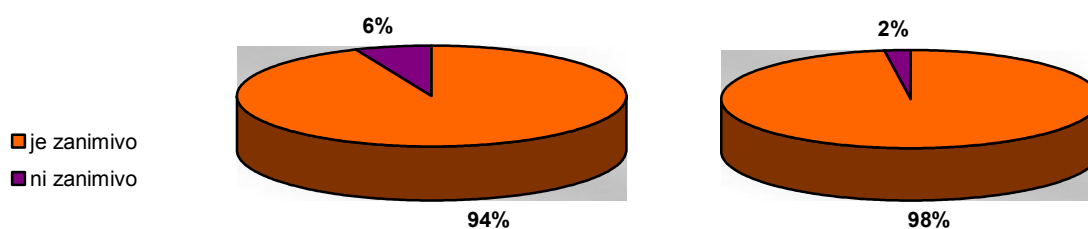
Da bi otrok lahko začel karseda zgodaj sestavljati skladbe, mu je treba dati dovolj znanja, učnih pripomočkov, koristnih vaj, primerov iz glasbene literature in glasbene zgodovine, samozavesti in spodbude; pri tem ne smemo zanemariti ničesar bistvenega in ga ne obremenjevati z nebistvenim,. Snov pa moramo podajati korektno, a prilagojeno otrokovi starosti. Učenje skoti igro je najboljši način učenja. Ključna za uspeh pa je tudi primerna notna pisava, ki lahko poenostavi tako učenje teorije kot skladanje.«

4.3 Praktični del raziskovalne naloge

4.3.1 Rezultati in analiza odgovorov prvega anketnega vprašalnika

1. Na vprašanje, kakšno je tvoje mnenje o glasbenem ustvarjanju, (o ustvarjanju lastnih skladb...) so anketiranci lahko odgovorili z dvema odgovoroma: a) je zanimivo b) ni zanimivo

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) je zanimivo	94 %	98 %
b) ni zanimivo	6 %	2 %

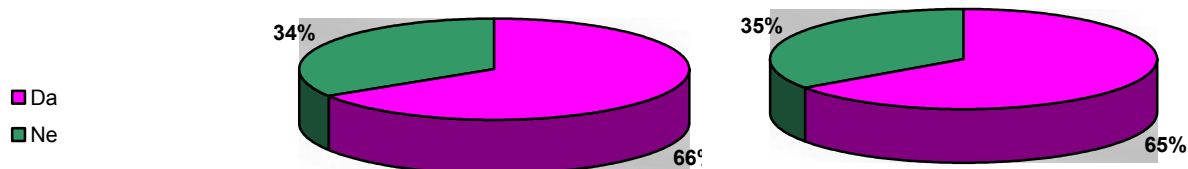

GRAF 1: Mnenje o glasbenem ustvarjanju

Ker so vsi anketiranci učenci oz. dijaki glasbene šole, je bil njihov odgovor pričakovan. Odstopanja med dijaki in osnovnošolci so skoraj zanemarljiva. Kljub temu pa naju je presenetil visok rezultat učencev, ki se jim zdi ustvarjanje lastnih skladb zanimivo.

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) da	66 %	65 %
b) ne	34 %	35 %

2. Ali si v prejšnjem letu sam ustvaril kakšno skladbico, uglasbil pesem, si zažvižgal, zabrundal po svoje?

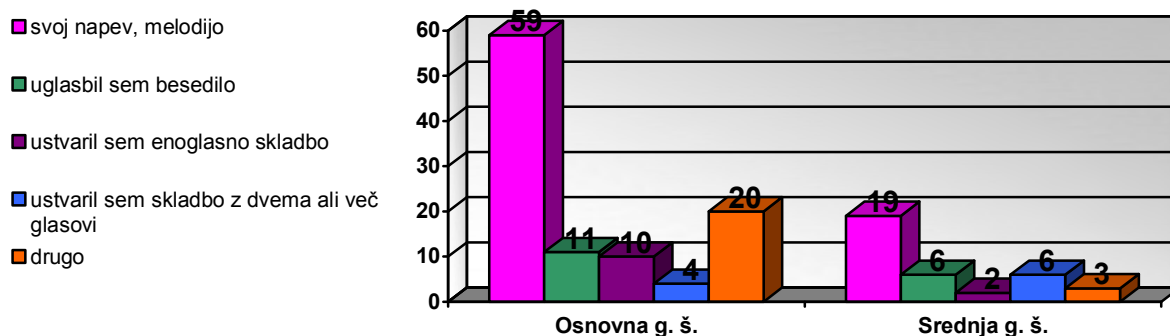

GRAF 2: Ustvarjanje v preteklem šolskem letu

Rezultat, da so najstniki na osnovni in srednji stopnji glasbeno ustvarjali v tako velikem številu, naju je presenetil, ker takšnega rezultata nisva pričakovali. Rezultat se ni ujema z najino hipotezo. Zanimiv je tudi minimalen odstop (le 1%) med dijaki in učenci.

Če si odgovoril z DA: Kaj si ustvaril?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) svoj napev, melodijo	59	19
b) uglasbil sem besedilo	11	6
c) ustvaril sem enoglasno skladbo	10	2
d) ustvaril sem skladbo z dvema ali več glasovi	4	6
c) drugo	20	3

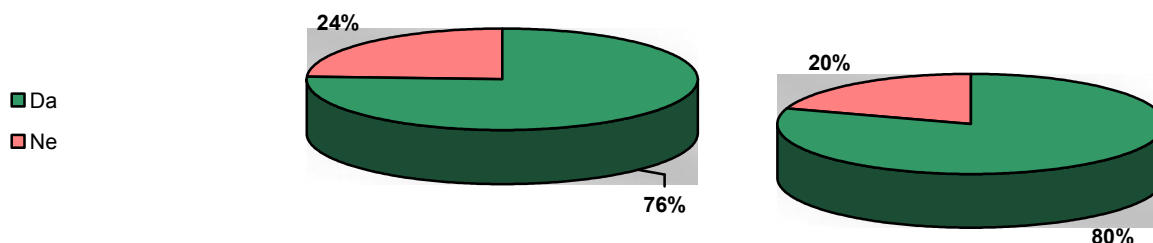

GRAF 3: Kaj so ustvarili v prejšnjem letu

Od tistih najstnikov, ki so na prejšnje vprašanje odgovorili z da, sva želeli ugotoviti, kaj so ustvarili. Večina učencev, prav tako dijakov, je odgovorila, da so ustvarili svoj napev, melodijo. Opazili pa sva, da je na to vprašanje odgovorilo več učencev kot dijakov. Rezultat tega vprašanja sva predvidevali, nisva pa pričakovali toliko odgovorov manj s strani dijakov. Nekaj učencev in dijakov je obkrožilo drugo, kjer so na primer napisali: skomponiral/a sem variacije.

3. Ali se spomniš, da si kot mlajši to počel? Si žvižgal, pel izmišljene pesmice?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) da	76 %	80 %
b) ne	24 %	20 %

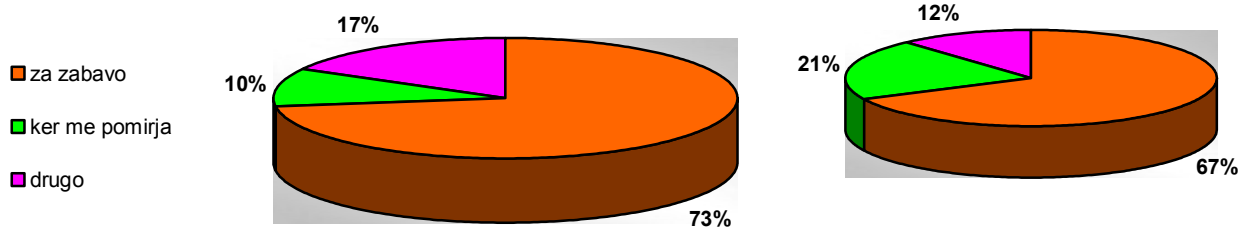

GRAF 4: Ustvarjanje v zgodnjem otroštvu

Večina najstnikov, ki so izpolnjevali ankete, je odgovorila, da se spominja, da so že v mladosti peli izmišljene pesmice, si brundali po svoje. Če rezultat primerjamo s tretjim vprašanjem, lahko ugotovimo, da so najstniki bili v otroštvu za 10-15 odstotkov bolj ustvarjalni kot v obdobju najstništva.

4. Če ustvarjaš, zakaj ustvarjaš?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) za zabavo	73 %	67 %
b) ker me pomirja	10 %	21 %
c) drugo	17 %	12 %

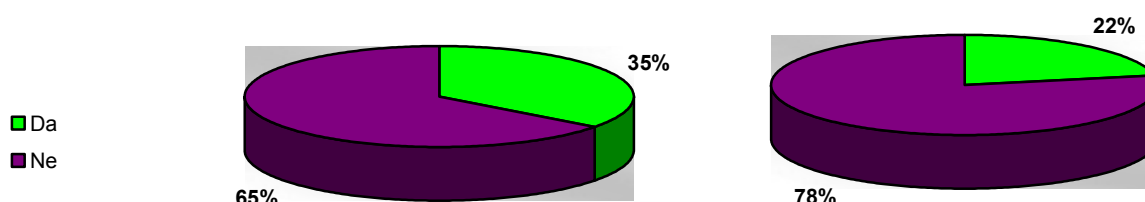
GRAF 5: Graf ustvarjanja

Pričakovali sva, da bo največji delež v rezultatu ustvarjanje za zabavo. Presenetil naju je rezultat, da dijake ustvarjanje bolj pomirja v tako visokem odstotku. Manj so našli drugih razlogov.

Rezultati učencev pa so ravno nasprotni. Večji odstotek jih glasbeno ustvarja zato, ker (našteli so pod drugo) jim je dolgčas in ker jim je to preprosto všeč.

5. Ali svoje skladbe, napeve, da jih ne pozabiš, napišeš v note?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) da	35 %	22 %
b) ne	65 %	78 %

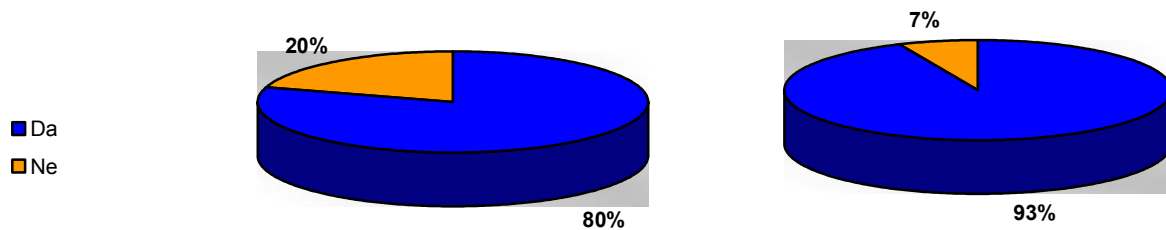

GRAF 6: Notni zapisi skladb

Rezultat je potrdil najino hipotezo, da najstniki skladb, ki jih ustvarijo, ne zapisujejo v note. Zapisovanja skladb pa se večkrat lotijo učenci, česar nisva pričakovali. Menili sva, da se zapisov v večji meri lotijo dijaki, ki imajo več teoretičnega znanja

6. Ali veš, da so ritmično-melodični nareki, ki jih pišeš pri teoriji glasbe, sestavljanje intervalov, akordov, poznavanje lestvic, namenjeni prav temu, da razvijaš svoj posluš in da boš lahko kdaj zapisal v note tudi kakšno svojo skladbo?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) da	80 %	93 %
b) ne	20 %	7 %

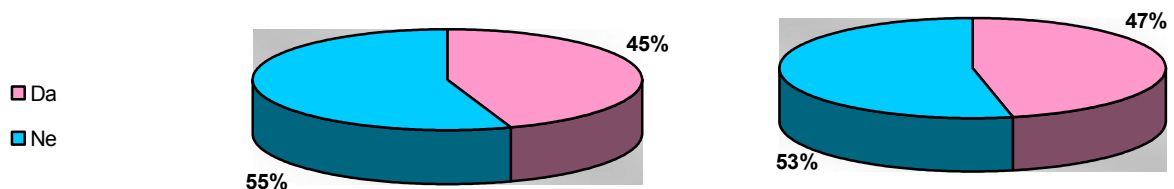

GRAF 7: Ali veš, da so ritmično-melodični nareki namenjeni razvijanju posluha, ustvarjanju?

Ti rezultati so pokazali, da se najstniki zavedajo pomena teoretičnega znanja. Teorije se ne učijo le zato, da pridobijo oceno, ampak da lahko osvojena znanja uporabijo tudi v druge namene. Iz grafa pa je tudi razvidno, da se dijaki tega vseeno malo bolj zavedajo, saj je kar precejšnja razlika pri rezultatu med dijaki in učenci.

7. Ali si kdaj razmišljal, kakšen postopek bi uporabil, da bi napisal svojo skladbo, razvijal glasbeno ustvarjalnost?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) da	45 %	47 %
b) ne	55 %	53 %

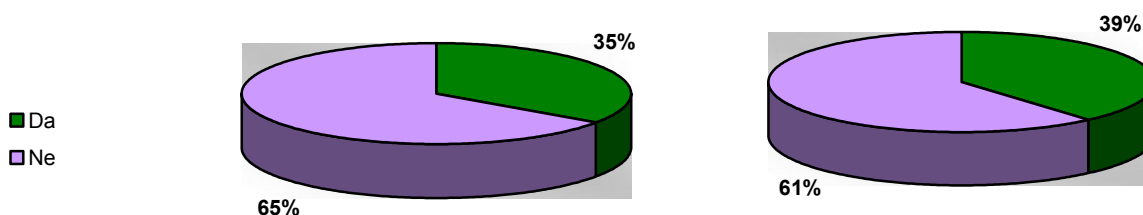

GRAF 8: Si razmišljal, kakšen postopek bi uporabil, da bi napisal skladbo?

Očitno je, da so rezultati dokaj izenačeni. Večji delež učencev in dijakov ne razmišlja o začetnih postopkih ustvarjanja. Opazili sva, da pri tem vprašanju med anketiranimi učenci in dijaki ni pretirane razlike, kot je na primer pri nekaterih drugih vprašanjih.

8. Ali te je kdo seznanil z osnovnimi postopki glasbenega ustvarjanja?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) da	35 %	39 %
b) ne	65 %	61 %

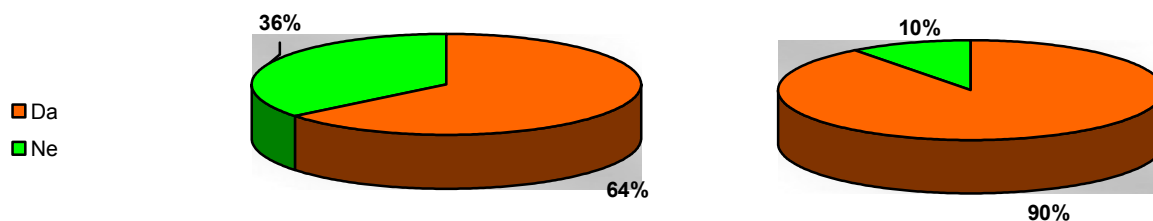

GRAF 9: Seznanjenost s osnovnimi postopki ustvarjanja

Večji delež pripada nepoznavanju preprostih postopkov ustvarjanja glasbe. To sva pričakovali, saj o tem ni veliko napisanega. Odgovori med stopnjama se skoraj ne razlikujejo.

Če je bil odgovor NE, je anketiranec moral odgovoriti tudi na naslednje vprašanje: Bi o tem želel izvedeti več?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) da	64 %	90 %
b) ne	36 %	10 %

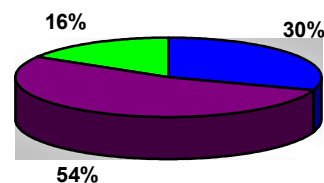
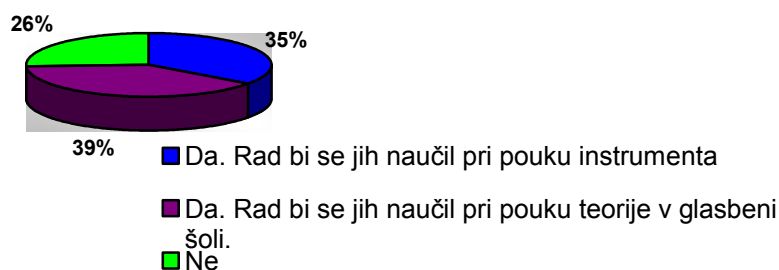
GRAF 10: Bi želel o postopkih ustvarjanja izvedeti kaj več ?

Rezultat naju ni presenetil, saj sva pričakovali večje zanimanje po poglobljenem znanju o postopkih glasbenega ustvarjanja pri dijakih kot pri učencih. Najina hipoteza pa je bila: Večina najstnikov ni seznanjena z osnovnimi postopki ustvarjanja in bi o tem želeli izvedeti

več. Vendar je tudi pri učencih delež tistih, ki jih to zanima, izredno visok, saj jih je skoraj dvakrat več od tistih, ki jih poglobljeno znanje o postopkih ne zanima. Takšnega rezultata med učenci nisva pričakovali.

9. Ali bi se rad naučil postopkov ustvarjanja pri pouku?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) Da. Rad bi se jih naučil pri pouku instrumenta.	35 %	30 %
b) Da. Rad bi se jih naučil pri pouku teorije v glasbeni šoli.	39 %	54 %
c) Ne.	26 %	16 %

GRAF 11: Želja po spoznavanju postopkov ustvarjanja pri pouku

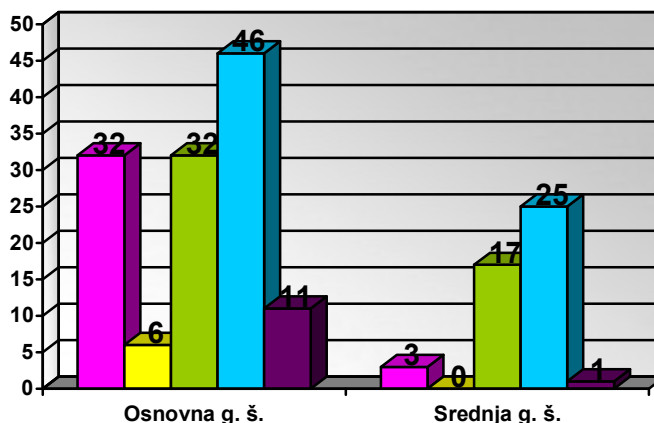
Večina anketirancev je izrazila željo po učenju postopkov glasbenega ustvarjanja pri pouku teorije v glasbeni šoli, manj pa so se odločali za učenje le-tega pri pouku instrumenta. Odziv na to vprašanje je bil pričakovan.

Vseeno pa sva opazili večjo razliko med dijaki in učenci pri odgovoru z NE, ker je zanimanje pri dijakih večje. Tudi pri odgovoru, da bi se raje naučili postopkov ustvarjanja pri pouku instrumenta, se rezultat med anketiranci razlikuje, saj so učenci bolj zainteresirani za način spoznavanja postopkov pri pouku instrumenta. Najbrž se vzrok skriva v dejstvu, da imajo dijaki več možnosti za učenje komponiranja kot učenci, saj imajo več ur teorije in harmonije kot učenci osnovne stopnje.

10. Spodaj so opisani preprosti-začetni postopki ustvarjanja. Kateri postopek ustvarjanja bi izbral? (Možnih je bilo več odgovorov.)

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) Zapel, zažvižga bi melodijo z ali brez besedila, nato bi poiskal akorde, ki melodiji ustrezajo.	32	3
b) Določen ritmični vzorec bi odtrkal-zaploskal, zaigral na boben... in si nanj izmislil melodijo z ali brez besedila in nato poiskal akorde, ki melodiji ustrezajo.	6	0
c) S pomočjo instrumenta bi si izmislil akordično spremljavo, nato bi si ob igranju akordov izmislil melodijo z ali brez besedila.	32	17
d) S pomočjo instrumenta bi si izmislil melodijo in nato iskal akorde, ki melodiji ustrezajo in nato poiskal ustrezno besedilo.	46	25
e) Opiši svoj način!	11	1

- Zapel, zažvižgal... bi melodijo z ali brez besedila, nato bi poiskal akorde, ki melodiji ustrezajo.
- Določen ritmični vzorec bi odtrkal-zaploskal, zaigral na boben... in si nanj izmislil melodijo z ali brez besedila in nato poiskal akorde, ki melodiji ustrezajo.
- S pomočjo instrumenta bi si izmislil akordično spremljavo, nato bi si ob igranju akordov izmislil melodijo z ali brez besedila
- S pomočjo instrumenta bi si izmislil melodijo in nato iskal akorde, ki melodiji ustrezajo in nato poiskal ustrezno besedilo
- Opis lastnega načina.

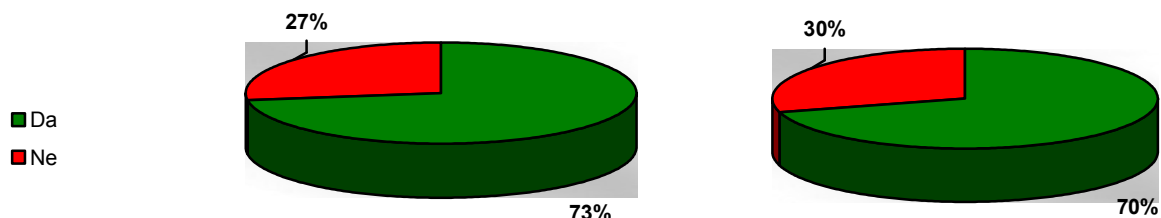
GRAF 12: Začetni postopki ustvarjanja

Dijaki so bolj nagnjeni k ustvarjanju s pomočjo instrumenta, nato pa iščejo nadgradnjo (akordi, besedilo). Presenetilo naju je, da imajo dijaki manj svojih načinov ustvarjanja kot učenci. Ne zanima pa jih ustvarjanje z ritmično osnovo.

Največje število anketiranih učencev se je odločilo za ustvarjanje s pomočjo instrumenta (prav tako kot dijaki). Enako število učencev se je odločilo za prvi in tretji način ustvarjanja skladbe. Eden lastnih načinov ustvarjanja, ki so jih učenci večinoma opisovali, je bil: Najprej bi napisal besedilo, nato bi si zamrmral približno melodijo in jo zapisal v note ter nazadnje na melodijo poiskal akorde.

11. Ali bi sedaj, ko si prebral opisane preproste postopke ustvarjanja, tudi sam poizkusil ustvarjati?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) da	73 %	70 %
b) ne	27 %	30 %

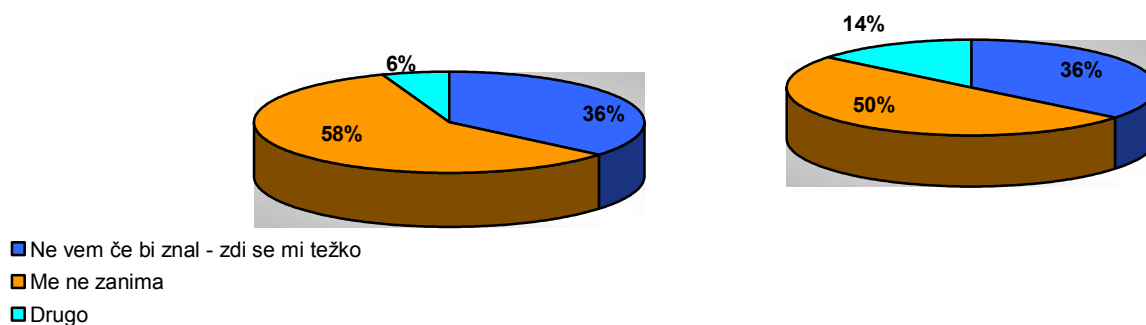

GRAF 13: Želja po ustvarjanju

Zadovoljni sva bili z odgovori, saj je obrazložitev preprostih postopkov ustvarjanja in mogoče tudi poslušanje najinih ustvarjenih skladb, spodbudila željo najstnikov k glasbenemu ustvarjanju. Opazili sva, da je delež nespodbujenih učencev in dijakov skoraj enak, vendar zelo nizek, kar je spodbudno za povečanje ustvarjalnosti med najstniki.

12. Če si obkrožil NE, zakaj?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) Ne vem, če bi znal - zdi se mi težko.	36 %	36 %
b) Me ne zanima.	58 %	50 %
c) Drugo.	6 %	14 %

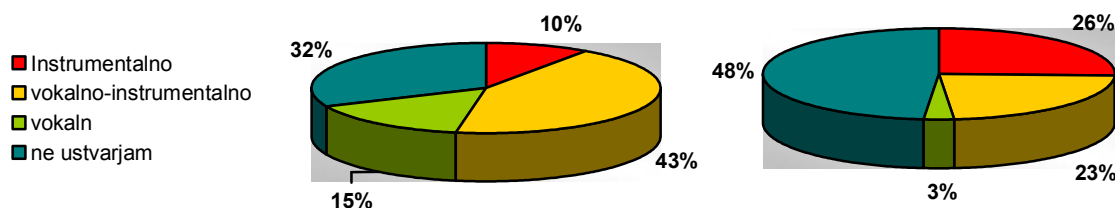

GRAF 14: Razlogi zakaj ne bi ustvarjali

V tem primeru sva morali hipotezo ovreči, ker ni bila pravilna. Predvidevali sva, da bo večina anketiranih, ki ne ustvarjajo, menila, da je ustvarjanje glasbe pretežno, ne pa da jih to ne bo zanimalo. Vprašanje je namreč pokazalo, da je prevladujoče mnenje pri vseh, da jih to ne zanima. Sledijo odgovori, da se jim zdi pretežno in da tega ne bi znali.

13. Katero glasbo ustvarjaš : vokalno-instrumentalno (ki se poje in spremlja z instrumenti), instrumentalno (ki se izvaja na enem ali več instrumentov) ali vokalno (ki se poje)?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) Za en ali več instrumentov : Instrumentalno.	10 %	26 %
b) Za glas in instrument: vokalno-instrumentalno.	43 %	23 %
c) Za en ali več glasov : vokalno .	15 %	3 %
d) Ne ustvarjam.	32 %	48 %

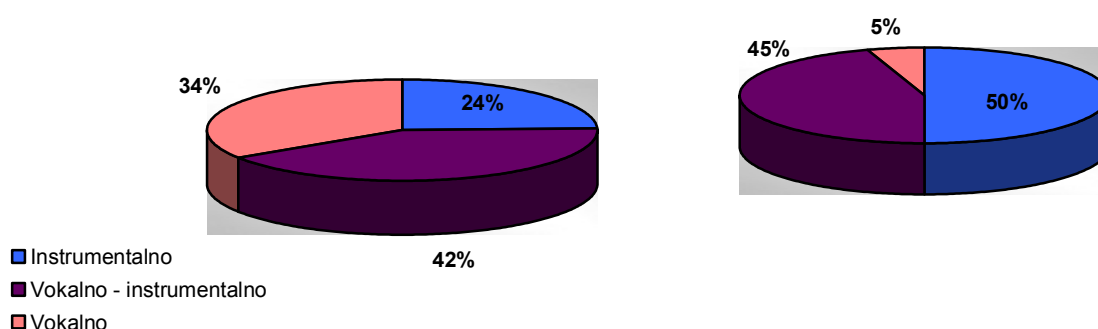
GRAF 15: Oblika ustvarjene glasbe

Odgovori med dijaki in učenci se v tem primeru močno razlikujejo, kar nisva pričakovali. Zaradi tega je bila najina hipoteza delno pravilna, in sicer pri učencih. Pričakovali sva, da učenci najbolj ustvarjajo v vokalno-instrumentalni obliki, kar je potrdil odstotek vprašanih. Nisva pa pričakovali tako velikega deleža na področju vokalnega ustvarjanja glasbe ter tako nizkega deleža pri instrumentalnem ustvarjanju učencev. Nepričakovan je bil tudi delež tistih, ki sploh ne ustvarjajo glasbe, kljub temu da se izobražujejo v tej smeri.

Pri dijakih se je najina hipoteza popolnoma podrla, saj je največji delež dijakov, ki sploh ne ustvarjajo. Sledijo dijaki, ki instrumentalno ustvarjajo. Šele na tretjem mestu je vokalno-instrumentalno ustvarjanje – tisto, za katerega sva mislili, da bo pri dijakih prevladovalo. Odstotek vokalnih ustvarjalcev je sicer nizek, ampak sva ga pričakovali.

Če je anketiranec odgovoril z "ne ustvarjam", je moral odgovoriti tudi na naslednje vprašanje: Če ne ustvarjaš, ali bi raje ustvarjal vokalno-instrumentalno, vokalno ali instrumentalno glasbo?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) Za en ali več instrumentov : Instrumentalno	24 %	50 %
b) Za glas in instrument: vokalno-instrumentalno	42 %	45 %
c) Za en ali več glasov : vokalno	34 %	5 %

GRAF 16: V kateri obliki bi raje ustvarjal?

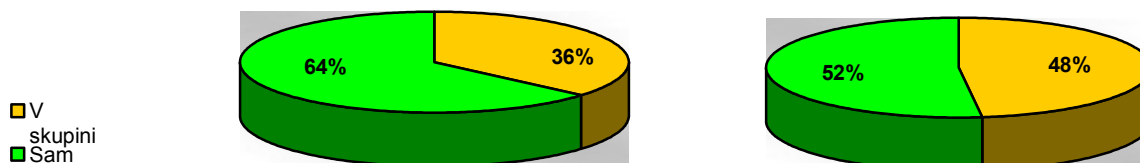
Tisti anketiranci, ki so v prejšnjem vprašanju odgovorili z NE, so na to vprašanje odgovarjali ponovno, in sicer kaj bi ustvarjali. Tudi tukaj sva naleteli na velike razlike med učenci in dijaki.

Odgovori so pokazali, da pri želji po vokalno-instrumentalnem ustvarjanju ni velikih razlik med učenci in dijaki. Večja odstopanja so se pokazala pri instrumentalnem ustvarjanju, saj je pri dijakih ta želja večja kot pri učencih. Lahko da razlog izvira iz podlage, znanja, vaje. Vseh teh elementov imajo dijaki zagotovo več in so pri tem bolj samozavestni.

Opazili sva tudi veliko razliko med vokalnim ustvarjanjem glasbe, kjer večja želja prevladuje pri učencih. Meniva, da je zato lahko razlog, ker učenci iščejo vzor za svoje ustvarjanje pri glasbenih skupinah, pevcih, v glasbenih idolih. To pa je pri dijakih ravno nasprotno, ker se želijo dokazati z lastnim ustvarjanjem na vokalno-instrumentalnem in instrumentalnem področju. Pri dijakih na to prav gotovo vpliva boljše tehnično obvladovanje lastnega instrumenta.

14. Ali raje ustvarjaš v skupini ali sam? V primeru, da anketiranec ne ustvarja je to vprašanje izpustil!

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) v skupini	36 %	48 %
b) sam	64 %	52 %

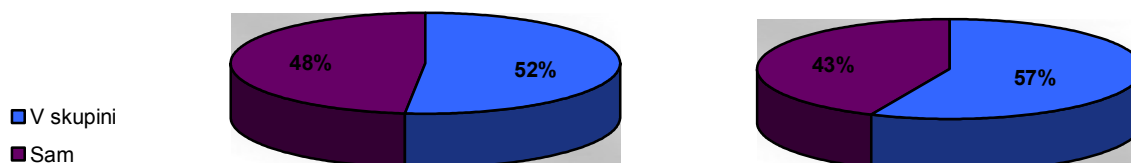
GRAF 17: Skupinsko ali samostojno ustvarjanje

Pri učencih najina hipoteza drži, saj govori, da bi anketiranci raje ustvarjali sami kot v skupini. Razloga bi lahko bila dva. Najprej meniva, da so učenci navajeni sami igrati na nastopih in so za svoj nastop odgovorni sami. Po drugi strani pa je možen tudi razlog, da ne marajo igrati v skupini zato, ker imajo manj izkušenj igranja v skupini, kjer je treba vaje velikokrat ponoviti in so za izvedbo vsi odgovorni. Lahko pa se bojijo kritike in primerjanja s svojimi vrstniki.

Pri dijakih najina hipoteza prav tako drži, ker je tudi tukaj delež tistih, ki želijo samostojno ustvarjati večji, čeprav le za minimalno razliko.

Če bo anketiranec v prihodnosti ustvarjal, ga naslednje vprašanje sprašuje po načinu ustvarjanja. Na kakšen način bi raje ustvarjal?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) v skupini	52 %	57 %
b) sam	48 %	43 %

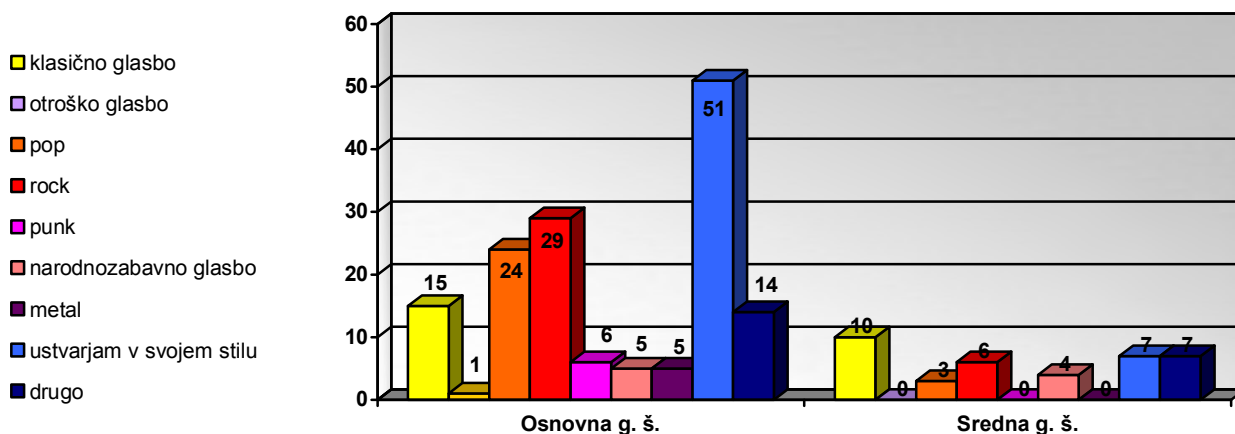

GRAF 18: Način ustvarjanja v prihodnosti

Rezultat naju je presenetil glede na prejšnje odgovore, ko je večina odgovorila, da ustvarja sama. V tem primeru pa je rezultat popolnoma drugačen, saj bi več kot polovica učencev in dijakov, ki do sedaj še ni ustvarjala, v prihodnosti raje ustvarjala v skupini.

15. Katero zvrst glasbe najraje ustvarjaš? V primeru, da anketiranec ne ustvarja, je tudi to vprašanje izpustil!

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) Klasično glasbo	15	10
b) Otroško glasbo	1	0
c) Pop	24	3
č) Rock	29	6
d) Punk	6	0
e) Narodnozabavno glasbo	5	4
f) Metal	5	0
g) Ustvarjam v svojem stilu	51	7
h) Drugo	14	7

GRAF 19: V katerem stilu ustvarjaš?

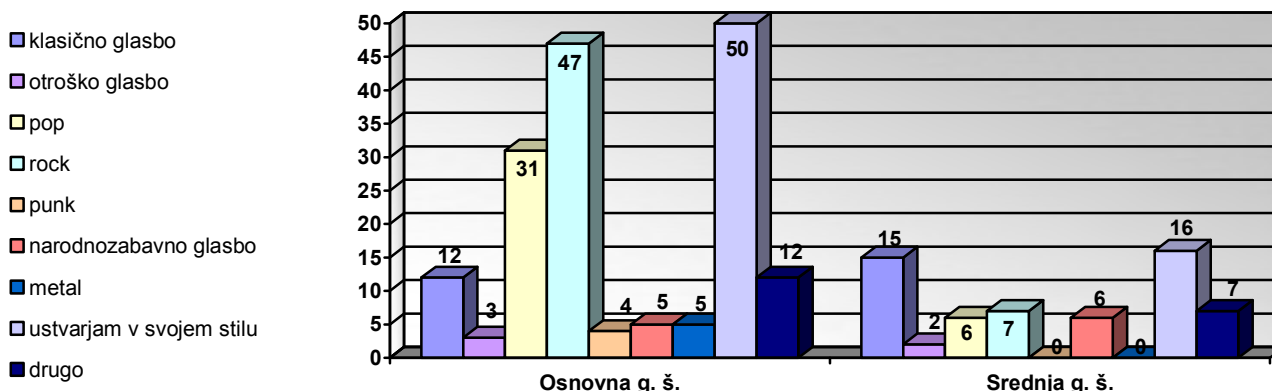
Pričakovali sva, da bodo najstniki največ ustvarjali pop in rock glasbo, najmanj pa klasično. Pri učencih je v veliki prednosti odgovor, da ustvarjajo v svojem stilu. Iz tega sklepava, da učenci radi raziskujejo in preizkušajo nove stile v ustvarjanju glasbe. Šele na drugem in tretjem mestu sta rock in pop glasba pri učencih.

Pri dijakih pa je slika popolnoma drugačna. Največ ustvarjajo klasično glasbo, česar sploh nisva pričakovali. Presenetili so naju tudi drugi odgovori. Tako učenci kot dijaki so navajali ustvarjanje: jazz, funk, moderne glasbe, ljudske – po vzorcu ruskih narodnih, mešane, techno, schranz, zimzelene, hip hop, rap, house, rave.

Zanimivo se nama je zdelo, da tudi nekaj učencev in dijakov ustvarja narodnozabavno ali otroško glasbo. Ustvarjanje v tovrstni glasbi naju je presenetilo, saj sva menili, da najstnike ta zvrst glasbe ne zanima.

16. V kateri zvrsti glasbe bi najraje ustvarjal?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) Klasično glasbo	12	15
b) Otroško glasbo	3	2
c) Pop	31	6
č) Rock	47	7
d) Punk	4	0
e) Narodnozabavno glasbo	5	6
f) Metal	5	0
g) Ustvarjam v svojem stilu	50	16
h) Drugo	12	7

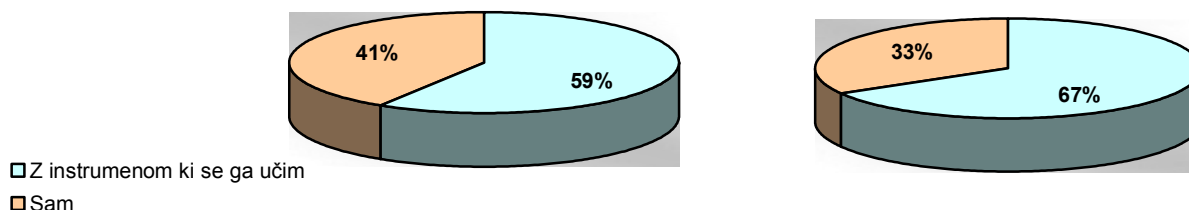

GRAF 20: V katerem stilu bi ustvarjal?

V tem grafu sva opazili, da se je največ učencev in dijakov odločilo za ustvarjanje v svojem lastnem neopredeljenem stilu. Rezultat je podoben zgornjemu, kar prikazuje, da najstniki radi raziskujejo nove stile. Pri dijakih zraste želja v ustvarjanju otroške in rock glasbe, čeprav ne za velik odstotek.

17. S pomočjo katerega instrumenta ustvarjaš? Če ne ustvarjaš, to vprašanje izpusti.

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) Z instrumentom, ki se ga učim.	59 %	67 %
b) Drugo.	41 %	33 %

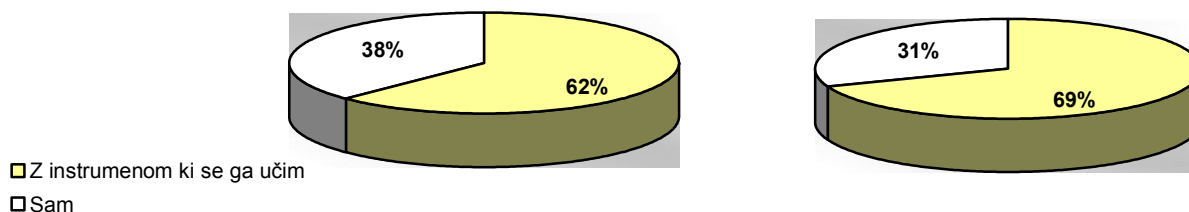
GRAF 21: S katerim instrumentom ustvarjaš?

Tu se je izkazalo, da so oboji najbolj ustvarjalni z instrumentom, ki se ga učijo, kar sva tudi pričakovali. Presenetil naju je odstotek tistih učencev, ki raje ustvarjajo tudi s čim drugim. Kot primere so navedli: pojem, z bobni, z računalnikom (DJ). Torej se želijo preizkusiti tudi s čim drugim kot samo s tistim instrumentom, ki se ga učijo.

Dijaki pa so bolj ustaljeni pri svojem instrumentu. Ne tako pogosto kot osnovnošolci, preizkušajo nove pripomočke za ustvarjanje, ker so se mogoče v tem že preizkusili in so ugotovili, da jim je bližje ali bolj naravno ustvarjanje s pomočjo lastnega instrumenta.

18. Če bi ustvarjal s pomočjo instrumenta, s katerim instrumentom bi ustvarjal?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) Z instrumentom, ki se ga učim.	62 %	69 %
b) Drugo.	38 %	31 %

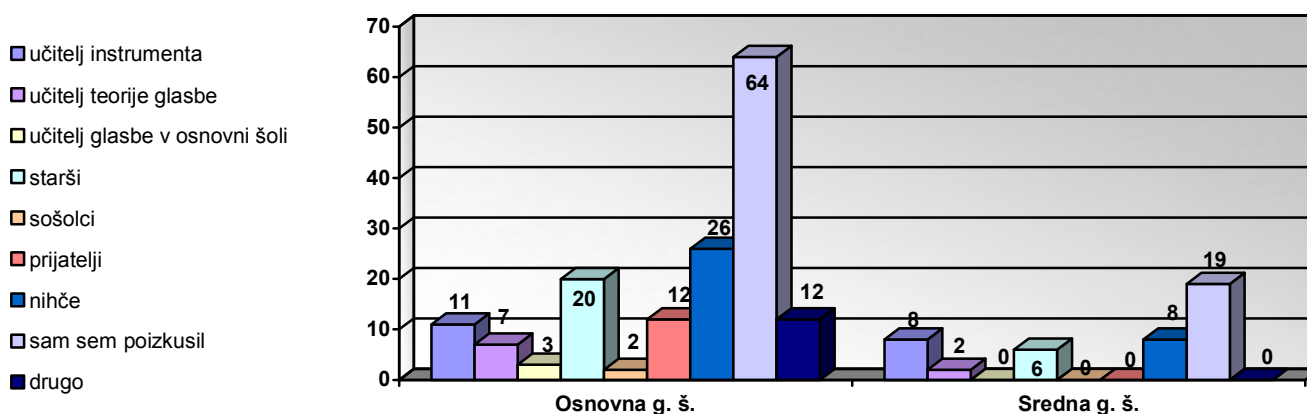

GRAF 22: S katerim instrumentom bi ustvarjal?

Še enkrat se je potrdila domneva za tiste, ki so se že poizkusili, da ostajajo pri tem, da ustvarjajo s svojim instrumentom. To je mogoče tudi zato, ker dovolj dobro poznajo svoj instrument in iz njega lahko izvabijo najboljše.

19. Kdo te je spodbudil h glasbenemu ustvarjanju?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) Učitelj instrumenta	11	8
b) Učitelj teorije glasbe	7	2
c) Učitelj glasbe v osnovni šoli	3	0
č) Starši	20	6
d) Sošolci	2	0
e) Prijatelji	12	0
f) Nihče	26	8
g) Sam sem poizkusil	64	19
h) Drugo	12	0

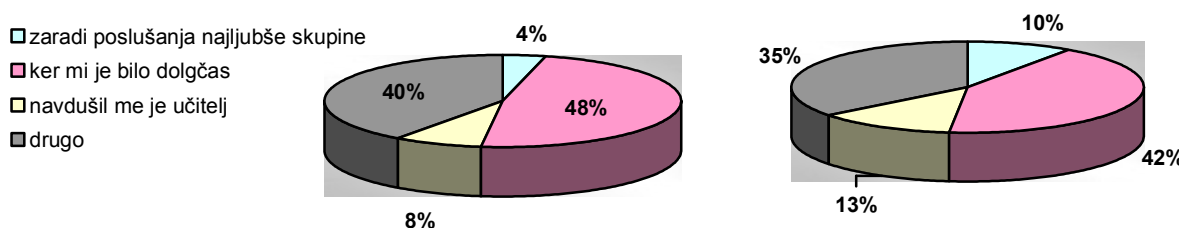
GRAF 23: Kdo te je spodbudil h glasbenemu ustvarjanju?

Rezultat je zelo nepričakovan pri učencih in dijakih, ker sva predvidevali, da bodo učitelji instrumenta tisti, ki bodo svoje učence najbolj spodbujali k ustvarjanju. Največ najstnikov

ustvarja na osnovi lastne spodbude. Presenetljivo je tudi, da starši v večji meri spodbujajo svoje mlade ustvarjalce kot učitelji instrumenta ali teorije glasbe.

20. Zakaj si se odločil za ustvarjanje?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) Zaradi poslušanja najljubše skupine.	4 %	10 %
b) Ker mi je bilo dolgčas.	48 %	42 %
c) Navdušil me je učitelj.	8 %	13 %
d) Drugo.	40 %	35 %

GRAF 24: Razlogi za ustvarjanje

Najino predvidevanje je bilo tudi tukaj napačno. Po najinem mnenju naj bi bili največji motivatorji za glasbeno ustvarjanje prav glasbeni idoli, kar pa se je izkazalo, da je pri učencih na predzadnjem mestu, pri dijakih pa na zadnjem. Iz tega sklepava, da glasbeni idoli niso velika spodbuda pri najstnikih za ustvarjanje glasbe.

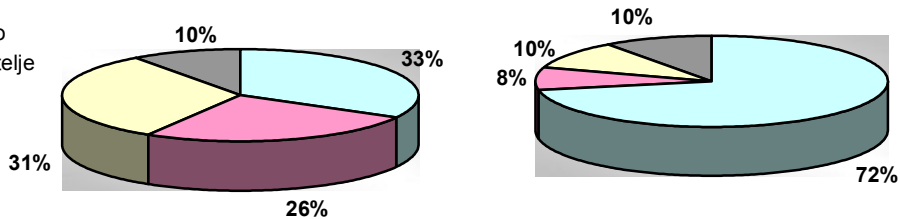
Največji prispevek k motiviranju najstnikov za glasbeno ustvarjanje je bil dolgčas, česar si sploh nisva mislili, zato naju je rezultat močno presenetil. Pod točko drugo, je bilo zanimivo prebrati, da so učenci kot razloge, da so se odločili za ustvarjanje glasbe, naštel npr. nenaden navdih, veliko idej ...

21. S kakšnim namenom bi ustvarjal svoje pesmi ?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) Ustvarjal bi za lastno zabavo.	33 %	72 %
b) Na zabavah bi zabaval prijatelje.	26 %	8 %
c) Postal bi slaven.	31 %	10 %

d) Drugo.	10 %	10 %
-----------	------	------

- ustvarjal bi za lastno zabavo
- na zabavah bi zabaval prijatelje
- postal bi slaven
- drugo

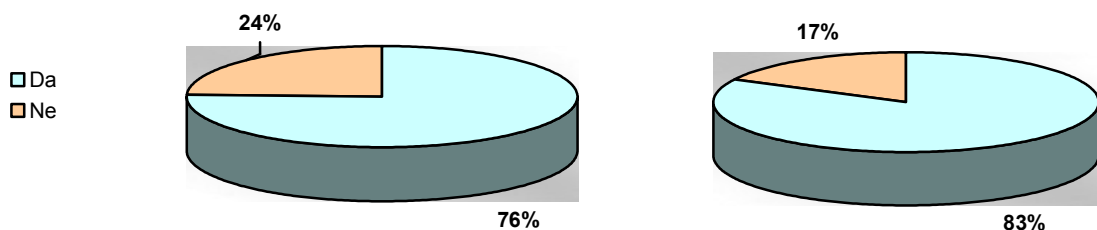

GRAF 25: Namen ustvarjanja

Največji delež najstnikov ustvarja za lastno zabavo, kar je potrdilo najino predvidevanje. Na drugem mestu je pri osnovnošolcih slava in s tem verjetno povezan tudi denar. Na misel nama je prišel razlog, da učenci niso tako imuni na vse medije, ki nas obdajajo. V revijah, člankih, po televiziji, lahko vidimo in slišimo, kako so slavni uspešni. Zato si mogoče tudi predstavljajo, da bodo z lastnim ustvarjanjem kar hitro postali velike zvezde. Dijaki pa se najbrž bolj zavedajo, da je za slavo potrebno veliko trdega dela, tudi poznanstev. Zato se v veliko manjšem odstotku odločajo za ustvarjanje na podlagi želje po slavi. Presenetilo naju je dejstvo, da bi se mlajši učenci raje več zabavali s prijatelji kot dijaki. To kaže na manjšo željo po prijateljevanju ob glasbi pri dijakih. Pričakovali sva večji odstotek za odgovor zabaval bi prijatelje.

22. Če bi bil učitelj instrumenta ali teorije glasbe, ali bi svoje učence učil ustvarjati lastne skladbe, improvizirati?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
a) Da	76 %	83 %
b) Ne	24 %	17 %

GRAF 26: Bi kot učitelj svoje učence učil ustvarjati lastne skladbe?

Odgovor je bil pričakovan, vendar kljub temu zelo visok. Višji delež je bil pri dijakih, čeprav ne odstopa prav veliko. To kaže na dejstvo, da bi iz lastnih izkušenj radi pokazali, da je

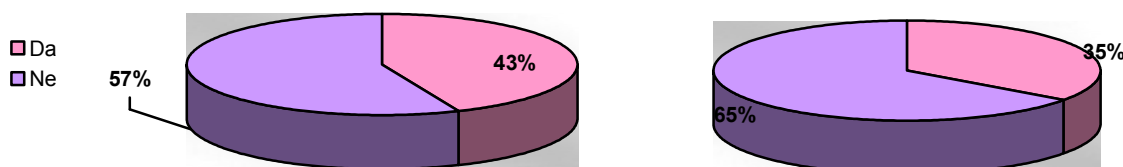
spodbuda s strani učitelja najbolj pomembna, saj ima le-ta največ strokovnega znanja o glasbi in ustvarjanju nasploh.

Pri učencih je ta delež malenkost manjši.

4.3.2 Rezultati in analiza odgovorov drugega anketnega vprašalnika

1. Ali se je v času od izpolnjevanja 1. ankete poizkusil karkoli ustvariti (svoj napev, ritmični vzorec...)?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
da	10	15
ne	13	28

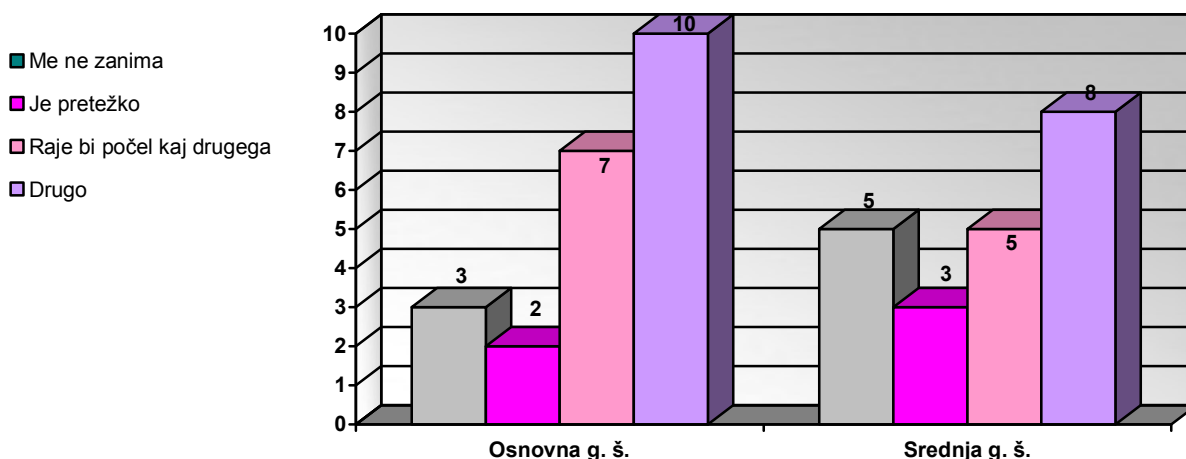
GRAF 27: Ustvarjanje v času od izpolnjevanja 1. ankete

Pri tem grafu sva morali hipotezo ovreči, saj večine anketiranih učencev in dijakov nisva spodbudili h glasbenemu ustvarjanju. Kljub temu pa se je več učencev (slaba polovica), kot dijakov (dobra tretjina) odločilo za glasbeno ustvarjanje mesec dni po razdelitvi prve ankete.

2. Če je odgovoril z NE; zakaj se ni odločil za glasbeno ustvarjanje?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki
Me ne zanima.	3	3
Je pretežko.	2	12
Raje bi počel kaj drugega.	7	8
Drugo.	0	0

GRAF 28: Razlogi, zakaj po anketi niso ustvarjali

GRAF 28: Razlogi, zakaj po anketi niso ustvarjali

S tem rezultatom sva prav tako morali najino hipotezo, da učenci in dijaki ne bodo glasbeno ustvarjali po najini anketi, ker jih to ne zanima, ovreči. Najstniki bi raje počeli kaj drugega.

5 ZAKLJUČEK

Bitje srca, šumenje dreves, topotanje konjskih kopit, žolnino trkanje po drevesnem deblu - vse to so zvoki, vse to je ritem, ki človeka spremlja že ob samem spočetju, rojstvu in življenju. Nekateri ljudje so bolj dojemljivi za zvoke, ritem glasbo, zato pravimo, da jim je bila glasba položena že v zibelko. Ostalim pa je glasba všeč, jo radi poslušajo in doživljajo na različne načine.

Ker sva tudi midve v zgodnji mladosti začutili glasbo, sva se najverjetneje znašli v skupini ljudi, ki so svojo glasbeno radovednost želeli raziskati v glasbeni šoli. Bila je zgolj želja po obvladovanju zelenega instrumenta, radi sva prepevali in to je bila motivacija, da zaključiva osnovno stopnjo glasbenega izobraževanja. Kaj je ustvarjanje in kako začeti, je bila zadnja stvar, na katero sva pomislili. Ko sva prejšnje leto poslušali nastop kitaristov, ki so predstavili svoje skladbe, pa so se tudi nama pojavila vprašanja v zvezi z glasbeno ustvarjalnostjo.

Odločili sva se, da se lotiva raziskovalne naloge v okviru Glasbene šole Celje in raziščeva koliko mladih ustvarjalcev je v Glasbeni šoli Celje. Ugotovili sva, da je 84 učencev (od 118 anketiranih) in 33 dijakov (od 45 anketiranih) v prejšnjem letu ustvarjalo ter, da so oboji pri tem enako aktivni. Ta rezultat naju je presenetil, ker sva pričakovali, da večina najstnikov v glasbeni šoli ne ustvarja lastnih skladb, napevov....

Pri sestavljanju anketnega vprašalnika so se porajala vedno nova vprašanja. Na koncu jih je bilo toliko, da sva jih morali kar nekaj izločiti. Ta so potem naredila prostor »finalistom«, ki so se uvrstili na anketo. Najina vprašanja v prvem anketnem vprašalniku so se nanašala na to, ali se učencem in dijakom zdi ustvarjanje zanimivo, ali so v preteklosti že ustvarjali, kaj so ustvarili (napev, večglasno skladbo...), v katerem stilu in obliki ustvarjajo, ali ustvarjene skladbe zapišejo v note... Iz drugega anketnega vprašalnika sva želeli izvedeti, koliko najstnikov je mesec dni po razdelitvi prve ankete poizkusilo glasbeno ustvarjati in zakaj ne. Ker sva drugo anketo razdelili teden pred počitnicami in je polovica najstnikov manjkala pri pouku, predvidevava, da bi lahko bili rezultati druge ankete tudi popolnoma drugačni. Po sestavljanju vprašanj sva se lotili postavljanja hipotez. Nekatere sva morali ovreči, saj so naju anketiranci zelo presenetili z nekaterimi odgovori. Od dvaindvajsetih hipotez, ki sva jih postavili, sva jih morali ovreči kar sedem.

Ovreči sva morali najino osnovno hipotezo, ki pravi, da najstniki v večini ne ustvarjajo. Rezultat anketnega vprašalnika je pokazal, da jih več kot polovica ustvarja na različne načine. Prav tako sva predvidevali, da učenci in dijaki najmanj ustvarjajo klasično glasbo.

Izkazalo pa se je, da dijaki najbolj ustvarjajo klasično glasbo, učenci pa najraje ustvarjajo v lastnem neopredeljenem stilu. Najina hipoteza, da bi anketiranci najraje izbrali postopek "zapel ali zažvižgal melodijo in nato zapisal akorde", se je izkazala za napačno, saj bi jih večina raje ustvarjala z instrumentom, ki se ga učijo. Prav tako sva predvidevali, da bi najstniki v prihodnosti najraje ustvarjali rock glasbo, kar se je izkazalo za napačno, saj bi večina najraje ustvarjala v svojem lastnem stilu, katerega imena niso opredelili. Tudi idoli niso odigrali pomembne vloge pri vplivanju najstnikov, da so se lotili ustvarjanja, ampak bolj razlog, da je mladim dolgčas. Najina hipoteza, da bo prva anketa navdušila večino najstnikov in jih vzpodbudila k glasbenemu ustvarjanju, prav tako ni držala. Rezultat je pokazal, da je le slaba polovica učencev in le tretjina dijakov poizkusila glasbeno ustvarjati. Presenetili so naju nekateri odgovori, kot na primer, da učence in dijake zanima ustvarjanje narodnozabavne glasbe. Zanimiv nama je bil tudi odgovor, da neka učenka ustvarja pesmi, ki temeljijo na vzorcu ruskih narodnih pesmi.

V prihodnosti bi naju zanimalo predvsem to, ali sva s svojim raziskovanjem spodbudili k razmišljanju in ustvarjanju učence in dijake Glasbene šole Celje ali druge, ki bodo brali nalogo. Meniva, da bi se na to temo dalo raziskati še veliko. Dobro bi bilo narediti primerjavo, ali so bolj ustvarjalni najstniki v glasbenih šolah ali v osnovnih in srednjih šolah. Zanimivo bi bilo izvedeti, zakaj dijaki ustvarjenih skladb ne zapisujejo v note, čeprav imajo več teoretičnega znanja od učencev, ki to bolj pogosto počnejo. Prav tako bi bilo zanimivo ugotoviti kateri instrumentalisti raje ustvarjajo. Ali tisti, ki igrajo godala, brenkala, tolkala...Pri raziskovanju glasbene ustvarjalnosti bi v prihodnosti lahko raziskovali, ali se je povečalo število učiteljev teorije glasbe ali učiteljev instrumenta, ki spodbujajo glasbeno ustvarjalnost. Zanimivo pa bi bilo tudi raziskati, ali so tudi odrasli glasbeno ustvarjalni in če bi glasbeno ustvarjalnost želeli razvijati, če bi jim bila dana možnost v glasbenih šolah ali kje drugje.

Pri raziskovalnem delu je bila ena manjših težav pomanjkanje pisnih virov ter nekaj nerešenih ali pomanjkljivo izpolnjenih anket. Težavam navkljub pa sva zadovoljni, saj sva razširili svoje znanje, ter mogoče še koga spodbudili k razmišljanju ali še bolje h glasbenemu ustvarjanju.

6 VIRI IN LITERATURA

- KOVIČ, Jurij. 2000. Amadeusov abecednik – mala šola glasbe. Ljubljana, Modrijan
- GELB, Michael. 2003. Postanite ustvarjalni kot Leonardo Da Vinci. Ljubljana, Založba Tangram
- SVETLIN, Ajša. 2007. Spodbujanje ustvarjalnosti. Bilten. Ljubljana, Glasbena šola Vič-Rudnik. Št. 15
- JUDEŽ, Katarina. 2002. seminar, Ljubljana, 18.2.2009 na

<http://www.geocities.com/psiha2/ustvarjalnost/ustvarjalnost.html>

- KOVIČ, Petra in RUS, Katja. 2002. seminarska naloga:

Spodbujanje ustvarjalnosti pri obdelavi gradiva 18.2.2009 na

http://www.geocities.com/psiha2/obdelava_gradiva/obdelava_gradiva.html

- FREDERICK, Robin: Prevod iz angleščine, 18.2.2009 na

www.robinfrederick.com/write.html

7 PRILOGE

7.1 ZGOŠČENKA S SKLADBAMI MLADIH USTVARJALCEV GLASBENE ŠOLE CELJE

7.2

1. ANKETA

Sva Eva in Alja, avtorici naslednje ankete. Anketo sva sestavili z namenom raziskati ustvarjalnost najstnikov v glasbeni šoli Celje. Pred izpolnjevanjem ankete vas vabiva, da prisluhnite ustvarjenim skladbam na cd-ju.

Na njem so posnete 4. skladbe, ki so jih ustvarili učenci in dijakinja glasbene šole Celje. Prvo instrumentalno otroško skladbo je napisal Primož Prevodnik (učenec 4. razreda kitare) z naslovom Moja psička Luta. Drugo in četrto vokalno instrumentalno skladbo sva napisali Alja Sevčnikar (učenka 6. razreda violine in 1. razreda kitare) in Eva Veljković (učenka 6. razreda klavirja). Uglasbili sva besedili pesmi: Kdaj in Sanje, ki jih je napisala pesnica Sabina Posedel. Tretjo romantično instrumentalno skladbo: Romanca, pa je ustvarila Tjaša Jager (dijakinja 3. letnika kitare), ki je svojo skladbo zaigrala na klavir.

Mogoče te zanima, kako smo ustvarili lastne skladbe? Večina učencev si je najprej izmislila melodijo ali po svoje zapela besedilo ali melodijo z uporabo različnih zlogov. Nato pa smo po posluhu ali teoretično poiskali akorde, ki so melodiji ustrezali.

Obkroži : UČENKA UČENEC DIJAKINJA DIJAK

1. Kakšno je tvoje mnenje o glasbenem ustvarjanju, (o ustvarjanju lastnih skladb...)?

- a) je zanimivo
- b) ni zanimivo

2. Ali si v prejšnjem letu sam ustvaril kakšno skladbico, uglasbil pesem, si zažvižgal, zabrundal po svoje?

- a) Da
- b) Ne

Če si odgovoril z DA: Kaj si ustvaril?

- a) svoj napev, melodijo
- b) uglasbil sem besedilo
- c) ustvaril sem enoglasno skladbo
- d) ustvaril sem večglasno skladbo
- e) drugo _____

3. Ali se spomniš, da si kot mlajši to počel? Si žvižgal, pel izmišljene pesmice...?

- a) Da
- b) Ne

4. Če ustvarjaš. Zakaj ustvarjaš?

- a) za zabavo
- b) ker me pomirja
- c) drugo_____

5. Ali svoje skladbe, napeve, da jih ne pozabiš, napišeš v note ?

- a) Da
- b) Ne

6. Ali veš, da so ritmično-melodični nareki, ki jih pišeš pri teoriji glasbe, sestavljanje intervalov, akordov, poznavanje lestvic; namenjeni prav temu, da razvijaš svoj posluš in da boš lahko kdaj zapisal v note tudi kakšno svojo skladbo?

- a) Da
- b) Ne

7. Ali si kdaj razmišljal kakšen postopek bi uporabil, da bi napisal svojo skladbo, razvijal glasbeno ustvarjalnost?

- a) Da
- b) Ne

8. Ali te je kdo seznanil z osnovnimi postopki glasbenega ustvarjanja?

- a) Da
- b) Ne

Če si obkrožil NE? Bi o tem želel izvedeti več?

- a) Da
- b) Ne

9. Ali bi se rad naučil postopkov ustvarjanja pri pouku?

- a) Da. Rad bi se jih naučil pri pouku instrumenta.
- c) Da. Rad bi se jih naučil pri pouku teorije v glasbeni šoli.
- c) Ne

10. Spodaj so opisani preprosti-začetni postopki ustvarjanja. Kateri postopek ustvarjanja bi izbral?

- a) Zapel, zažvižgal... bi melodijo z ali brez besedila, nato bi poiskal akorde, ki melodiji ustrezajo
- b) Določen ritmični vzorec bi odkril-zaploskal, zaigral na boben... in si nanj izmislil melodijo z ali brez besedila in nato poiskal akorde, ki melodiji ustrezajo
- c) S pomočjo instrumenta bi si izmislil akordično spremljavo, nato bi si ob igranju akordov izmislil melodijo z ali brez besedila...
- d) S pomočjo instrumenta bi si izmislil melodijo in nato iskal akorde, ki melodiji ustrezajo in nato poiskal ustrezno besedilo...
- e) opiši svoj način _____

11. Ali bi sedaj, ko si prebral opisane preproste postopke ustvarjanja, tudi sam poizkusil ustvarjati?

- a) Da
- b) Ne

12. Če si obkrožil NE. Zakaj ne?

- a) ne vem če bi znal - zdi se mi težko
- b) me ne zanima
- c) drugo _____

13. Katero glasbo ustvarjaš : vokalno-instrumentalno (ki se poje in spremlja z instrumenti), instrumentalno (ki se izvaja na enem ali več instrumentov) ali vokalno (ki se poje)?

- a) za en ali več instrumentov : Instrumentalno
- b) za glas in instrument: vokalno-instrumentalno
- c) za en ali več glasov : vokalno
- d) ne ustvarjam

Če si obkrožil D: Če ne ustvarjaš, ali bi raje ustvarjal vokalno-instrumentalno, vokalno ali instrumentalno glasbo?

- a) za en ali več instrumentov : Instrumentalno
- b) za glas in instrument: vokalno-instrumentalno
- c) za en ali več glasov : vokalno

14. Ali raje ustvarjaš v skupini ali sam? Če ne ustvarjaš to vprašanje izpusti...

a) v skupini

b) sam

Če boš v prihodnosti ustvarjal; Na kakšen način bi raje ustvarjal?

a) v skupini

b) sam

15. Katero zvrst glasbe najraje ustvarjaš? Če ne ustvarjaš to vprašanje izpusti...

a) klasično glasbo b) otroško glasbo

c) pop č) rock

d) punk f) narodnozabavno glasbo

e) metal g) ustvarjam v svojem stilu

h) drugo _____

16. Katero zvrst glasbe bi najraje ustvarjal?

a) klasično glasbo b) otroško glasbo

c) pop č) rock

d) punk e) narodnozabavno glasbo

f) metal g) ustvarjal bi v svojem stilu

h) drugo _____

17. S pomočjo katerega instrumenta ustvarjaš? Če ne ustvarjaš, to vprašanje izpusti...

a) z instrumentom, ki se ga učim

b) drugo _____

18. Če bi ustvarjal s pomočjo instrumenta, s katerim instrumentom bi ustvarjal?

a) z instrumentom, ki se ga učim

b) drugo _____

19. Kdo te je spodbudil h glasbenemu ustvarjanju?

- a) učitelj instrumenta
- b) učitelj teorije glasbe
- c) učitelj glasbe v osnovni šoli
- č) starši
- d) sošolci
- e) prijatelji
- f) nihče
- g) sam sem poizkusil
- h) drugo_____

20. Zakaj si se odločil za ustvarjanje?

- a) zaradi poslušanja najljubše skupine
- b) ker mi je bilo dolgčas
- c) navdušil me je učitelj
- d) drugo_____

Predstavljaš si, da si že napisal in uglasbil veliko pesmi s katerimi si zelo zadovoljen.

21. S kakšnim namenom bi ustvarjal svoje pesmi ?

- a) ustvarjal bi za lastno zabavo
- b) na zabavah bi zabaval prijatelje
- c) postal bi slaven
- d) drugo_____

22. Če bi bil učitelj instrumenta ali teorije glasbe. Ali bi svoje učence učil ustvarjati lastne skladbe, improvizirati?

- a) Da
- b) Ne

7.3 2. ANKETA

Pred tabo je druga kratka anketa o glasbenem ustvarjanju. Z njo poskušava ugotoviti, ali te je izpolnjevanje prve ankete in poslušanje cd-ja spodbudilo, da si ali boš v prihodnosti glasbeno ustvarjal.

Spol (obkroži): m ž

Obkroži: učenec učenka dijak dijakinja

1. V katero skupino instrumentov spada instrument katerega se učiš?

a) godala b) brenkala c) tolkala d) instrumenti s klaviaturo e) trobila f) pihala

2. Ali si v času od izpolnjevanja ankete- poslušanja CD-ja poizkusil karkoli ustvariti? (svoj napev, ritmični vzorec..)

a) Da

b) Ne

3. Zakaj ne?

a) me ne zanima

b) raje bi počel kaj drugega

c) zdi se mi pretežko

d) drugo _____